

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

8. An si minima aliqua pars operis injuncti præteremittatur, consequatur
quis Indulgentiam? Ex p. 5. tr. 12. r. 23. Et ad literam in præcitata part. 5.
tract. 5. res. 7. Sed quia in prima Resolutione ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

fit fiat de nocte nec refectat, quo tempore facta sit delegatio, sed quo tempore fiat collatio Indulgentiae, & solum attendi debet tempus collationis Indulgentiae: tum quia hic non committitur fraus; cum vtens iure suo nemini faciat fraudem; & Episcopus in casu isto vere habeat ius delegandi suam facultatem, pro tempore noctis, siue subdelegatio fiat de nocte, siue de die: tum quia Bonacina disp. 2. de hor. canon. quest. 5. part. 3. num. 16. Aliique docent lucrari distributiones illum, qui in vilitate sua Ecclesiae abest à Choro, et si extra tempus Chori possit expedire negotia Ecclesiae (quod solum concedit in simili Diana p. 4. tract. 4. res. 10. aliis citatis) ergo, & in nostro casu poterit Episcopus delegare pro tempore noctis hanc suam facultatem, et si ipse per se diu commodatè possit exercere. Ita in facti contingencia interrogatus ab Eminentissimo Domino meo Cardinali Machiauello respondi, responsio fuit approbata, tum ab ipso, tum ab aliis viris doctissimis. Ita Pellizzarius loco citato.

RESOL. VI.

An opus iniunctum pro acquirenda Indulgentia faciendum sit intentione principali, vel opere principali ad illam lucrandam? Ex patt. 5. tract. 12. Ref. 7.

¶ Quid est querere an lucratur Indulgentiam, si quis, v. g. visitaret Ecclesias principaliter ob recreationem, vel Romam pergeret in Anno sancto, principaliter propter curiositatem videndi illam, vel ad consequendum aliquod beneficium, vel ieiunaret ex causa non expendendi in emendis cibis, ita quod huiusmodi fine non existente non visitaret Ecclesias, nec Romam iret, nec ieiunaret, licet dum facit hæc, habeat etiam intentionem lucrandi Indulgentiam, & negatiuam sententiam mordicus tenet Corduba de Indulgent. quest. 25. Rodriguez in Bulla Cruc. §. 8. num. 9. Nega in summa, tom. 2. cap. 7. cas. 2. cum aliis.

¶ Verum tu contrariam sententiam tene cum Iacobo Granado in 3. part. de Sacrament. contr. 12. tract. 5. disp. 4. num. 10. vbi sic ait. Non requiritur vt opera pia iniuncta efficiantur potissimum propter consequendam Indulgentiam, vt Corduba contendit, sed satis est propter eum finem executioni mandari, licet alius finis intendatur æquè, aut magis principaliter. Sic ille, & ante illum Suarez tom. 4. disp. 5. sect. 6. num. 5. & alij. Et ratio est, quia vt opus sit pium, sufficit vt quis habeat intentionem lucrandi Indulgentiam, licet intentio illa non sit principalis, & faciat idem opus ob alium finem, quo non existente non faceret opus illud, & in confessionibus Indulgentiarum non dicitur, vt opera iniuncta efficiantur principaliter ad lucrandam Indulgentiam; ergo, &c.

RESOL. VII.

An ad lucrandas Indulgentias debeat opus iniunctum fieri bene moraliter, ita vt sit honestum, & moraliter bonum, quod si in eo faciendum venialiter peccet, vt si v. g. ex vana gloria visitet Ecclesias, det elemosynam, an consequatur Indulgentiam?

Ex quâ dicendum est, si opus iniunctum male efficiatur moraliter, etiam cum peccato mortali? Et quid de aliis conditionibus, finibus, & defectibus? Ex p. 5. tr. 12. Ref. 5.

¶ Affirmat prima opinio, & asserit opus iniunctum esse ad eò necessarium vt bene moraliter efficiatur, quod si in eo efficiendo venialiter quis peccat, non lucratur Indulgentiam. Ita Bellarm. lib. 1. cap. 13. q. 2. Layman lib. 5. tract. 7. cap. 6. num. 4. Nughi in 3. p. q. 27. art. 3. dub. 5. asserentium quod si illud opus pium iniunctum sit ad placandum Deum, vel illi satisfaciendum non sufficit ad Indulgentiam, quia eiusmodi opus nec satisfact, nec placet, si verò ob alium finem requiratur, v. g. ad subueniendum pauperi, tunc sufficit ad Indulgentiam, quia illud vitium non obstat fini intento. Sed quis ad hanc rationem respondere possit, licet illa opera videntur aliquo malo fine, retinere aliunde aliquam bonitatem, ratione cuius Deo placere possunt, & interdum illi satisfacere. Idem enim actus externus imperatus ab vno actu bono, & altero malo interno habet quidem aliquid demeriti aliquid meriti, & satisfactionis ergo, &c.

¶ Ego autem, vt verum fatear, puto circa præsentem questionem non esse verisimile plus requiri à Pontifice, cum iniungit hæc opera pia ad lucrandas Indulgentias, quam quod Ecclesia requirit adimplenda præcepta diuina, & humana, sed medijs operibus, quæ aliquo culpæ vitio inficiuntur, implentur præcepta diuina & humana; ergo & disponuntur homines ad Indulgentiam, Nec requiritur vt opera pia iniuncta efficiantur, potissimum propter consequendam indulgentiam, sed satis est propter eum finem executioni mandari, licet alius finis intendatur æquè, aut magis principaliter.

RESOL. VIII.

An si minima aliqua pars operis iniuncti prætermittatur, consequatur quis Indulgentiam? Ex p. 5. tr. 12. Ref. 23. Et ad litteram ibi in tract. 5. Ref. 7. Sed quia in prima Ref. hic assignata; sunt aliqui auctores plus quam in secunda, ideo prima hic transcribitur.

¶ Respondeo affirmatiuè; quare si Indulgentia, vt optime obseruat Trullench in expos. Bullæ Cruc. lib. 1. §. 1. dub. 15. n. 2. requirit multa opera, v. g. tres dies ieiunij, si quis omittit vnum, non consequetur Indulgentiam totam, nec aliquam eius partem, quia opera omnia habent se tanquam vnica indiuisibilibus conditio concessionis. At si operis iniuncti minima pars

N. A. E. B. N. I. A. L. I. V. V. I. I.

pars tantum omittatur, vt si opus iniunctum sit vna Milla, & minima eius pars omittatur, verisimile est lucrari Indulgentiam, quia, moraliter loquendo, totum opus fieri censetur, eo quod in moralibus parum pro nihilo reputatur, quod si pars in se est leuis, reputatur grauis respectu operis iniuncti, non lucratur, ea omissa, Indulgentiam, vt si concedatur recitanti quinque orationem Dominicam, omittens vnam, non consequitur eam, quia respectu totius operis est pars grauis. Et hæc omnia docet etiam Philippus Faber in 4. sent. dist. 19. q. 2. disp. 38. cap. 7. num. 205. Angelus Bofsius de Iubilao, sect. 4. cas. 8. num. 3. & 6. Filiucius tom. 1. tr. 8. c. 6. n. 15. Præpositus in 3. p. q. 14. de Indulg. dub. 10. n. 87. Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 52. sect. 1. n. 4. Sanctarellus de Iubilao, c. 7. dub. 1. Leo de Iubilao, p. 2. n. 150. Lanorius de Iubilao, p. 1. c. 21. n. 20. Layman lib. 5. tr. 7. cap. 6. n. 3. & alij.

RESOL. IX.

An quoad lucrandas Indulgentias detur paruitas materia non solum in continuatione temporis, sed etiam post tempus elapsum?

Et an in opere iniuncto ad lucrandas Indulgentias detur paruitas materia?

Et Indulgentia pro aliquo certo festo concessa qua die parte incipit, & desinit? Ex p. 16. tra. 16. & Misc. 6. Resol. 4.

Sup. hoc lege doct. Ref. auor. seq.

S. 1. CAsus sunt practicabiles; & ad vtrumque affirmatiue respondet Pater Gobat in *Theſauro Indulgentiarum*: vnde quoad primum loquens de Indulgentia tridui Bacchanalium inclitæ Societati Iesv concessæ, sic asserit in part. 2. cap. 11. quest. 26. numero 60. Postmodum à moderno Pontifice ab hinc quadriennium addita est hæc conditio, vt illa 40. horarum precatio, seu oratio, non sit interpolata, sed continua. Vnde licet illa oratio possit inchoari immediate post mediam noctem diei sabbatini exacti, & prorogati vsque ad mediam noctem feræ tertie (nam Bulla Sanctissimi D. N. Innocentij X. tres integros dies concedit) tamen si quis finita supplicatione, seu processione, qua solet illa oratio claudi, primum oraret pro concordia Principum Christianorum, &c. non esset lucraturus Indulgentiam. Certum quoque est sufficere ad illius orationis continuationem, modo sit tempore vnus vnicus homo in Templo, qui oret; nam Pontifex vtitur voce Orationis, non autem preceationis; imò quamvis contingeret per breuiculum temporis spatium v. g. per sextam vnus hora partem, neminem esse in templo, non tamen censetur moraliter interpolata oratio; si enim ex tam multorum præstantiūque Theologorum opinione est vna moraliter continuata actio, qua vel plures homines, vnum post alterum confitentes, audis, aut qua pluribus hominibus in vno Sacro, Christi Corpus præbes, esto forte ter, vel quater à mensa communicarium redeas ad altare; aut qua die verito carnes comedis, ad initium, & ad finem prandij, comestis in medio prandio piscibus; si, inquam, illæ actiones, quas enumeravi, sunt in circumstantiis, quas attuli, ita moraliter vna actio, vt in sacra confessione non oporteat exprimere numerum personarum, quas peccati mortalis reus absoluit, & communicasti in casu prædicto, vt egregie docet Cardinalis de Lugo, *disp. 16. sect. 14. S. 2.* cum multis contra multos, nec oporteat dicere te comedisse bis carnes, imò mala foret confessio, si in casu posito diceres te comedisse bis carnes, clarum est orationem 40. horarum posse moraliter vocari continuam, & non interpolatam, licet ob somnolentiam omnium; qui sunt in templo, aut vnus, plu-

riūve tarditatem, vel inaduertentiam contingeret, aliquo breuiculo tempore non orati, cum præsertim externa orationis signa, vt ardentis cerei, venerabilis sacramenti præsentia, ac etiam iuuent ad moralitatem continuationis, sicut ad vnitatem, & continuationem prandij facit, quod mensa per maneat strata. Ita Gobat; qui etiam in *tr. de Iubil. cap. 22. q. 60. num. 150.* addit, ne physice quidem interruptam videri eam 40. horarum orationem, etsi omnes, qui pro implenda hac aut illa orationis hora sunt constituti, Rosarium v. g. recitent cum perpetuis animi, voluntariisque distractionibus, aut forte licet etiam penitus nil orent modo stent genua modestè; nam verba sunt intelligenda secundum vsum communem, vt docet vtrumque ius iam toties citatum; vñs autem penes quem est ius, & norma loquendi, habet, vt dicatur durare oratio 30. horarum, quamdiu aliquis est in templo per modum supplicis & Religiosum cultum, qualis vtiq; est genuflexio, exhibentis Deo.

2. Quoad secundum dubium idem Pater Gobat, etiam affirmatiue respondet *vbi supra*, in *Theſauro Indulgentiarum, part. 2. cap. 36. quest. 95.* vbi quatenus, Indulgentia pro aliquo concessa, qua diei parte incipiat & desinat; & respondet eam lucrificandi tempus incipere à primis vespers, & finiri ad solis occasum ipsius festi, aut Dominicæ; Et postea num. 655. sic asserit: Per solis occasum intelligendum esse id tempus, quo sol iam planè sub horizontem est abitus, ita vt Indulgentiam pro S. Ioannis Baptistæ die, qui longissimus est, decretam adipiscatur is, qui reliquis iam perfectis designatam Ecclesiam visitat, in eaque erat, dum horizon planus (nam nulla hic montium esse habenda ratio) solem fecat, aut statim postquam totus planè occubuit. Nam verba Bullarum de Indulgentiis loquentium esse latè interpretanda, dixi iam sæpè. Et quia nobis in superiore Germania solet circa solstitium æstiuum occumbere hora octaua post meridiem idem hora octaua, aut dimidio quadrante potest velle, ad lucrandas Indulgentias visitari Ecclesia præscripta. Ita Gobat.

3. Sed circa præscriptam clausulam, videtur à primis vespers vsque ad occasum solis, in Quintanaduensem in *Theol. mor. tom. 1. in append. tr. 3. dub. 4.* vbi tenet Indulgentiam concessam vsque ad occasum solis, terminari finito completorio. Et *dub. 3.* docet, quod in tali casu vespere hora, non est mensuranda ex hora, qua in hac, vel illa Ecclesia vespere recitantur, sed ex hora, quæ in Ecclesia matrice, siue Metropolitana, siue Cathedrali, aut Parochiali, in aliqua Ciuitate, aut Oppido, recitari, solent communiter iuxta vniuersalem Ecclesiæ ritum, vel Prouinciæ, Ciuitatis, vel oppidi illius vsum. Deinde quod hæc hora incipit non solum à tempore, in quo vespere in choro inchoantur, sed ab eo etiam quo ad vespere campanæ pulsantur, aut pulsari loco solent, v. g. Hispali in hyeme à secunda hora post meridiem, & in vero à tertia; tunc enim verificatur iam vespere tempus adesse, seu accessisse. Hæc Quintanaduensis; Et nouissime Gobat *vbi supra*, num. 656. putat per primas vespere intelligi illud tempus, quo ex probato vñs solent, aut possunt in illo loco, quo datur Indulgentia, recitari vespere. Quod quidem tempus incipit à prima; aut saltem media secunda pomeridiana extra quadragesimam, in quadragesima vero hora nona, aut media decima antemeridiana. Ita Gobat; quæ omnia adnotare volui, quia quotidiana.

4. Nota hic obiter, quod etiam in opere iniuncto ad lucrandas Indulgentias datur paruitas materia. Et ita me citato docent dictus Pater Gobat, p. 1. c. 17. q. 135. n. 195. vbi obseruat, quod vt aliqua pars vocetur hic minima, debet esse minima, non tantum absoluit, sed etiam respectiue: Vnde quando præcipiuntur quinque